

PROEFLESSEN SERIE

GROEP 3

Spelling

Mei 2025

MAAK(T) LEZEN LEUK

actief
leren
lezen®

Wat leuk dat je Actief Leren Lezen gaat uitproberen met je groep!

Van de eerste les technisch- en begrijpend lezen hebben we een interactief filmpje gemaakt dat je kunt inzetten in de groep. Juf Geja zal de leerlingen online lesgeven. Regelmatig zal het filmpje op pauze gezet moeten worden door de leerkracht, omdat de leerlingen voor zichzelf gaan oefenen, met een maatje gaan oefenen, of iets gaan overleggen met hun maatje. Soms moet er iets uitgedeeld worden. Dit wordt allemaal aangegeven tijdens de les. Zet de video op pauze wanneer de pauzeknop verschijnt. Je hebt hiervoor tien seconden voordat de video weer verder gaat. Zijn je leerlingen klaar met de opdracht? Dan speel je de video weer verder af. Het is handig om het filmpje alvast te bekijken ter voorbereiding en luister zelf ook goed mee tijdens de les.

Een onderdeel van de leesles is zelfstandig lezen. Het is daarom belangrijk dat alle leerlingen een zelfgekozen leesboek hebben voor dat moment. Denk hierbij aan een passend AVI-boek uit de bibliotheek. Als afsluiting van het zelfstandig lezen is het goed om de leerlingen te laten praten over het leesboek dat ze aan het lezen zijn. Hiervoor is 'Boekenpraat' ontwikkeld. Enkele vragen uit Boekenpraat zijn te vinden in de handleiding. Daarbij gaan wij ervan uit dat de leerlingen al verschillende leesdoelen aangeboden hebben gekregen. Het kan zijn dat dit niet geheel aansluit bij wat je al hebt aangeboden met je huidige leesmethode. We raden het aan de proeflessen naast de lessen van je huidige leesmethode te geven – als dit organisatorisch mogelijk is – om de doorgaande lijn te waarborgen. Lukt dit niet, dan is het goed om je hier bewust van te zijn.

Differentiatie

De groep zal bestaan uit sterke lezers, gemiddelde lezers en risicolezers. Voor de risicolezers hebben we extra lessen toegevoegd voor de extra instructie. Tijdens het vrij lezen kun je de les nog een keer herhalen met deze leerlingen. Uiteraard kunnen deze vervangen worden door andere teksten waarin leesmoelijkheden, passend bij de onderwijsbehoefte van de leerlingen, zitten.

Voor de sterke lezers die al verder zijn in hun leesontwikkeling dan de basisgroep, hebben we verrijkingsopdrachten toegevoegd aan dit proeflessenpakket. Deze opdrachten kunnen ingezet worden als de basisleerlingen en risicolezers de basisinstructie volgen. Bij sommige opdrachten zijn instructiefilmpjes gemaakt die in de app te vinden zijn. De sterke leerlingen doen wel mee met de begrijpend leeslessen.

De App

Om de leerlingen zelfstandig de lessen te laten verwerken, is er ook de mogelijkheid om met de app te werken. Alle lessen zijn ingesproken, de leerlingen kunnen meelesen met de ingesproken lessen en op deze manier de lessen nogmaals herhalen. Tijdens de proeflessenserie kunnen jullie gebruikmaken van de app.

Overzicht van de lessen

Met deze proeflessenserie kun je een week aan de slag. Op de volgende pagina kun je zien hoeveel tijd er voor ieder onderdeel nodig is. Hiermee kun je aan de hand van je rooster een weekplanning maken.

Tot slot

Werken met Actief Leren Lezen is, net als leren lezen zelf, een proces. Je probeert nu halverwege het schooljaar een andere manier van aanvankelijk lezen, dus wees je ervan bewust dat het wellicht anders is dan wanneer je direct vanaf het begin van het schooljaar met Actief Leren Lezen start. Leesplezier staat bij ons hoog in het vaandel, en daar zetten wij dan ook vol op in. Natuurlijk hopen wij dat je dit als leerkracht goed uitstraalt tijdens de leeslessen. We wensen je daarom vooral heel veel plezier met je groep, laat je verrassen door de mooie teksten en verhalen van Actief Leren Lezen!

Lukt er iets niet of heb je nog vragen?

Wij helpen je graag! Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

Inleiding proeflessenserie spelling

De proeflessenserie voor spelling groep 3 bestaat uit:

Handleiding leerkracht.....	5
Instructie per spellingsles.....	9
Werkboeklessen.....	13
Nadenkertje.....	19

Elke les is verdeeld in 5 onderdelen van 20 minuten, voor elke dag van de week. In de lessen komen alle spellingscategorieën voor groep 3 aan bod. Deze vormen een zinvolle extra oefening met de geleerde woorden en zinnen.

Handleiding leerkracht

Dagelijkse praktijk

De lessen kunnen starten op elke gewenste schooldag en bestaan uit 5 delen.

- **Dag 1**

Aanbieden van de woorden zoals beschreven in de handleiding. De blokken helpen om de leerlingen te leren hoe ze een woord in stukjes kunnen hakken.

- **Dag 2**

Inoefening van de aangeboden woorden en de zin.

- **Dag 3**

Er wordt gestart met een puzzel, waarbij zorgvuldig spellen belangrijk is. Daarna inoefening van de aangeboden of extra woorden en zin. Indien gewenst kan de leerkracht een oefendictee geven met de eerder aangeboden woorden en zinnen.

- **Dag 4**

Er wordt gestart met een opdracht met woorden in ballonnen waarmee de leerlingen zelf zinnen mogen maken. Hoe grappiger de zin, hoe beter! Daarna verdere inoefening van de aangeboden of extra woorden en zinnen. De leerlingen kiezen de woorden die ze moeilijk vinden en schrijven deze nogmaals 3x op. Indien gewenst kan de leerkracht een oefendictee geven met de eerder aangeboden woorden en zinnen. Er is ook een kopieervel met lege ballonnetjes (zie kopieerblad 7).

- **Dag 5**

Toetsing van de geleerde woorden en zin door middel van een dictee.

Bij het afsluitende dictee wordt in het begin gebruikgemaakt van de aangeboden woorden en de zin van diezelfde les.

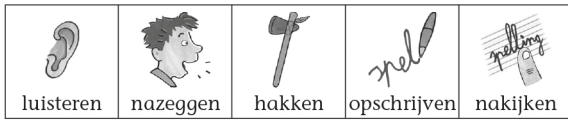
Zodra de leerlingen gewend zijn aan deze vorm van toetsen, is het wenselijk de woorden en zin te vervangen door andere woorden uit voorgaande lessen of woorden uit de aangegeven woordrijen uit map 1 en 2.

Wanneer de resultaten van de dictees goed tot zeer goed zijn, is het mogelijk het dictee af te nemen op het 4e lesmoment zodat het 5e lesmoment gebruikt kan worden voor het remediëren. Intussen kan aan de andere leerlingen een opdracht worden gegeven om het geleerde toe te passen in de vorm van creatieve schrijfopdrachten, zoals deze ook bij de verwerking van het begrijpend lezen wordt aangeboden. Bij deze opdrachten is het wel de bedoeling dat de leerkracht de opdrachten nakijkt op spelling en taalgebruik en eventuele fouten laat verbeteren.

Leerlingen die moeite hebben met de schrijfmotoriek kunnen de lessen maken op blanco (ringband)papier, of in een schrift met blanco blaadjes.

>> VERVOLG >>>

Nadenkertje

Een belangrijk onderdeel van de spellinglessen bestaat uit de instructie van en het oefenen met het principe van het nadenkertje. Dit nadenkertje is boven aan iedere bladzijde van de werkboeken afgebeeld. Daarnaast wordt het uitgedeeld aan alle leerlingen. Het kan ook worden afgebeeld op het digibord.

Door altijd volgens het principe van het nadenkertje te werken, ook bij de toegepaste spelling, wordt de spelling een bewust proces.

Het nadenkertje is een strook met afbeeldingen en woorden: luisteren, nazeggen, hakken, opschrijven, nakijken.

De leerlingen hebben hun eigen exemplaar voor zich op hun tafel liggen bij alle activiteiten waarbij ze bezig zijn met het schrijven van woorden. Het nadenkertje helpt de leerlingen om spelling altijd op dezelfde manier te benaderen: eerst luisteren, dan nazeggen, vervolgens het woord in stukjes hakken en nadenken (en verwoorden) wat moeilijk is aan een woord, dan opschrijven en tot slot nakijken wat er opgeschreven is.

Spelling is een auditieve vaardigheid, waarbij wat gehoord wordt, omgezet moet worden in geschreven taal. Dit vereist een goede concentratie en luistervaardigheid van de leerlingen en een leerkracht die rustig en duidelijk, goed articulerend spreekt.

Alle lessen en de dictees worden gemaakt in het werkboek. Voor leerlingen die moeite hebben met spelling zijn er bladen met lege blokken in de kopieermap opgenomen om extra te oefenen. Deze blokken helpen om de woorden in klanken of clusters op te delen.

In de werkboeken is ook ruimte voor extra dictees opgenomen. Deze kunnen gebruikt worden voor het extra oefenen van woorden met bepaalde spellingsmoeilijkheden. Maak hierbij gebruik van de kopieerbladen met woordrijen in de mappen 1 en 2, of laat elke leerling een woord opnoemen uit de laatste les of voorgaande lessen.

Uitleg bij de aanvulling op de module spelling van Actief Leren Lezen

Om onze spellingslessen meer verdieping te geven en de leerlingen meerdere keren per week te laten oefenen met een auditief dictee, hebben wij ervoor gekozen een aanvulling te schrijven op de huidige lessen van Actief Leren Lezen. Als leerkracht maak je zelf, kijkend naar de behoeften van de leerlingen en de groep, de keuze of je de lessen x.2 en x.4 vervangt door een les met een auditief dictee of dat je de les volgens de handleiding geeft. Het auditieve dictee vervangt in dat geval de les uit de reguliere handleiding waardoor er geen extra tijd nodig is.

Voor de lessen 2 en 4 hebben we een dictee toegevoegd. Door meerdere keren per week een auditief dictee met de leerlingen te doen, oefenen zij met het ophalen van informatie uit hun langetermijngeheugen. Hoe vaker je dit doet, hoe makkelijker en sneller de juiste spelling gebruikt wordt door de leerlingen. Door deze aanvulling gaan de leerlingen tijdens een week/les zowel met de visuele verwerking als de auditieve verwerking aan de slag.

We hebben ervoor gekozen om, indien mogelijk, de leerlingen ook gelijk het lidwoord bij het zelfstandig naamwoord te laten opschrijven.

In de dictees worden woorden aangeboden van de doelen van de afgelopen lessen. Zo oefenen ze tijdens een dictee meerdere doelen. Tijdens het maken van het dictee wordt actief gebruik gemaakt van het nadenkertje. De leerkracht monitort deze stappen en doet, indien nodig, enkele woorden voor en samen met de leerlingen. Tevens loopt de leerkracht tijdens het dictee actief door de klas om directe feedback te geven. Dit is een effectief bewezen manier die ervoor zorgt dat leerlingen zich de juiste manier van woorden schrijven goed eigen maken.

Na afloop van het dictee worden de woorden en de zin met de leerlingen besproken en samen nagekeken. Een verkeerd gespeld woord wordt gelijk goed opgeschreven. Zo ontvangen de leerlingen direct feedback op hun spellingsproces en heb je als leerkracht zicht op de voortgang van zowel de groep als de individuele leerlingen.

De dictees kunnen in het werkboek gemaakt worden op de schrijfregels die bij de lessen staan. Hier is dan ook ruimte voor het eventueel verbeteren van het woord.

Heb je vragen of juist suggesties over hoe we de module spelling nog verder kunnen verbeteren? Laat het ons weten via redactie@actieflerenlezen.nl.

Instructie per spellingsles

Spelling les 21: clusters van drie medeklinkers

Doel van de les

Het foutloos schrijven van de opgegeven woorden met behulp van het nadenkertje.

Lesduur

Elke dag een les. Elke les (.1 tot en met .5) duurt 20 minuten.

Algemene opmerkingen

Leerlingen die moeite hebben met de motoriek van het schrijven kunnen de woorden en de zin op een leeg vel schrijven of op een van de kopieerbladen spelling.

Spellen volgens het nadenkertje

Het nadenkertje staat boven aan elke bladzijde en is in het bezit van elke leerling.

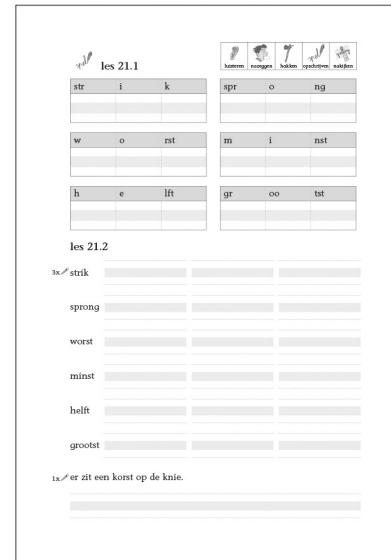
- Luisteren** Zeg het woord hardop (langzaam, duidelijk en goed articulerend).
- Nazeggen** De leerlingen zeggen het woord hardop na.
- Hakken** Herhaal het woord en zeg het daarna nog 3x verdeeld in klanken (zie hieronder). De leerlingen doen dit hardop mee.
- Opschrijven** De leerlingen schrijven de woorden op. Let op dat ze de klanken zachtjes hardop meezeggen terwijl ze schrijven.
- Nakijken** De leerlingen controleren na het schrijven van ieder woord of ze het goed geschreven hebben. Controleer of de leerlingen niet alleen kijken, maar ook naar zichzelf luisteren terwijl ze het woord zacht hardop lezen.

Als de leerkracht de woorden niet voorleest, is het belangrijk dat de leerlingen de woorden zelf zachtjes hardop lezen en daarbij goed naar zichzelf luisteren.

Duidelijk voorlezen

Let bij het voorlezen van de woorden op het volgende:

- elke klank van het woord moet duidelijk hoorbaar zijn; slik het eind van het woord niet in;
- spreek z en s, en v en f duidelijk verschillend uit (stemhebbend/stemloos);
- spreek eenlettergrepige woorden ook echt uit als één lettergreep, dus melk en niet melluk, park en niet parruk. korf en niet korruf.

les 21.1

str	i	k	spr	o	ng
w	o	rst	m	i	nst
h	e	lft	gr	oo	tst

les 21.2

1x/er zit een korst op de knie.

21.1 Aanbieden van de woorden *strik*, *sprong*, *worst*, *minst*, *helft*, *grootst*.

- Bied de woorden aan op de manier van het nadenkertje.

>> VERVOLG >> >>

Het verdelen van een woord in klanken

Bij een mkm-woord: bijvoorbeeld bel: b/e/l

Bij een woord met een lange klinker of

tweetekensklank: r/aa/m; f/ou/t

Bij een woord met een cluster: br/ui/n; g/a/st

Bij een verkleinwoord: hok/je; haar/tje

Begeleiden spellingzwakke leerlingen

Oefen met blokjes zoals bij les 1.1. Gebruik hiervoor **kopieerblad 2 of 3 spelling**. De leerkracht schrijft in de hokjes bovenaan een woord (één klank of cluster per hokje), de leerling leest dat hardop, hakt het in klanken en schrijft het in de hokjes eronder.

Puzzels van de .3 lessen

De leerlingen vullen de aangeboden woorden zorgvuldig in volgens de werkwijze van het nadenkertje. Het eerste woord bovenaan, het tweede daaronder, en het derde onderaan. Daarna is er bij de pijl van boven naar beneden een woord te lezen. Dit kan worden ingevuld in het oplossingsvakje.

Differentiatie

- Leerlingen die nog niet zo vaardig zijn, schrijven de woorden en de zin van de .2 les nogmaals **op de lijntjes** in het werkboek volgens de werkwijze van het nadenkertje.
- Leerlingen die weinig tot geen problemen hebben met spelling kunnen een keuze maken uit het volgende en dit **op de lijntjes** in het werkboek schrijven.
 - * Laat hen andere woorden schrijven. Dicteer die aan de instructietafel.
 - * Laat hen zelf woorden en een zin bedenken.
 - * Laat hen woorden uit het lesboek kiezen en opschrijven, of woorden van de betreffende kopieerbladen.

21.2 Herhalen van de woorden van les 21.1

- De leerlingen schrijven zelf de woorden van les 21.1 op de manier van het nadenkertje, ieder woord 3x.
- Daarna schrijven ze ook de zin **er zit een korst op de knie**. op, de woorden duidelijk gescheiden door witruimte.
- De leerkracht begeleidt de spellingzwakke leerlingen aan de instructietafel door te oefenen met blokjes zoals bij les 21.1. Gebruik hiervoor **kopieerblad 2 spelling** met woorden van **kopieerblad woordrijen na les 91, map 2**, met uitzondering van het woord **sproei**, in verband met -oei, **en kopieerblad woordrijen na 94, map 2**.

Optie

Dictee:

woorden: **de rups, de schil, ik spring, hij zeurt, de poort, flink**

zin (uit de handleiding): **er zit een korst op de knie**.

Tip

Er is extra dictee ruimte aan het einde van de werkbladen

21.3 Puzzel, herhaling en differentiatie

- De leerlingen maken de puzzel boven aan de pagina.
- De oplossing is: **korst**.
- Daarna is er tijd voor differentiatie. Leerlingen die nog niet zo vaardig zijn, schrijven de woorden en de zin van les 21.2 nogmaals op de lijntjes in het werkboek volgens de werkwijze van het nadenkertje.
- Leerlingen die weinig tot geen problemen hebben met spelling kunnen een keuze maken uit het volgende en dit op de lijntjes in het werkboek schrijven.
 - * De extra woorden zijn: **sluip, spring, vorst, strak, dorst, struik** en de zin: **pip heeft een sproet op haar neus**.
 - * Laat hen zelf woorden en een zin bedenken.
 - * Extra oefenwoorden staan op **kopieerblad woordrijen na les 91, map 2**, met uitzondering van het woord **sproei**, in verband met -oei, **en kopieerblad woordrijen na 94, map 2**.

>> VERVOLG >>>

Woordspel van de .4 lessen

De vierde spellingles van de week is ingeruimd voor een spel met woorden:

- De leerling kiest uit elke ballon één woord.
- Deze woorden worden achter elkaar geschreven tot een zin.
- Dit doet de leerling drie keer, steeds een andere zin.

Het mogen gekke zinnen worden, zolang ze maar correct gespeld zijn!

Kopieerblad 7 bevat lege ballonnetjes om eigen variaties te maken of om te gebruiken als extra oefening.

Dictee

De aangeboden woorden worden getoetst.

- Let op dat ook bij het dictee de leerlingen de werkwijze van het nadenkertje gebruiken, waarbij vooral het 'nakijken' niet vergeten mag worden.
- Lees de woorden per woord tweemaal duidelijk voor, waarna de leerlingen het woord opschrijven. De woorden moeten onder elkaar in de eerste kolom opgeschreven worden.
- Lees daarna de zin eerst in zijn geheel voor en daarna woord voor woord, zodat de leerlingen de tijd krijgen om elk woord op te schrijven.
- Nu krijgen de leerlingen twee nieuwe woorden aangeboden in zinnen. Deze woorden tellen niet mee voor de eindscore; het is alleen een oefening in het spellen van nieuwe woorden. Lees eerst de hele zin, en dan het woord. Daarna nogmaals de hele zin, nogmaals het woord, en dan het woord nog een keer langzaam, zodat de leerlingen het kunnen opschrijven.

Score:

0 fout = goed

1 fout = ruim voldoende

2 fout = voldoende

3-4 fout = zwak

meer dan 4 fout = onvoldoende

Remediëren

- Na het nakijken en beoordelen van de dictees is het van groot belang dat de fouten verbeterd worden. Laat de leerling elk fout geschreven woord 2x correct opschrijven; hiervoor is ruimte na elk woord.
- Leerlingen die zwak of onvoldoende scoren krijgen bij de volgende les begeleiding aan de instructietafel.

21.4 Spel met woorden

- De leerlingen maken het woordspel boven aan de pagina.
- Daarna kiezen ze vier woorden uit de lessen van deze week, die ze het moeilijkst vinden. Deze schrijven ze nog 3x onder het spel.
- En tot slot de zin van les 21.2 of 21.3, of een zin van het woordspel.

Optie

Dictee:

woorden: **het park, het honk, de spons, de stang, zwart, zes**

zin: **hij springt in de sloot**

De zinnen maken met de ballonnen als afsluiting.

Tip

Er is extra dictee ruimte aan het einde van de werkbladen

21.5 Dictee

Lees de volgende woorden voor: **strik, sprong, worst, minst, helpt, grootst.**

- Lees daarna de volgende zin eerst in zijn geheel voor en daarna woord voor woord: **er zit een korst op de knie.**
- Lees de zinnen met de twee nieuwe woorden voor:
 - * Er zit een **barst** in het raam.
– schrijf het woord: **barst**
 - * De tor heeft een **spriet** op zijn kop.
– schrijf het woord: **spriet**
- Kijk tot slot alle dictees na en laat de leerlingen de foute woorden 2x correct opschrijven.

Werkboeklessen

(printen voor elke leerling)

les 21.1

str	i	k

spr	o	ng

w	o	rst

m	i	nst

h	e	lft

gr	oo	tst

les 21.2

3x

strik

sprong

worst

minst

helft

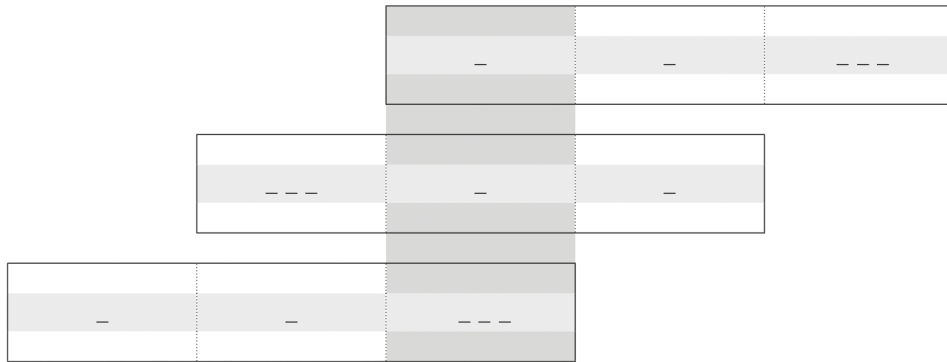
grootst

1x er zit een korst op de knie.

les 21.3

vul in: kunst, strop, dorst

 luisteren	 nazeggen	 hakken	 opschrijven	 nakijken
--	--	---	--	---

dan lees je:

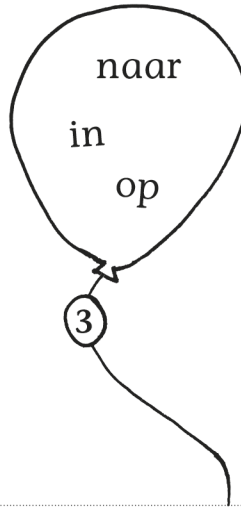
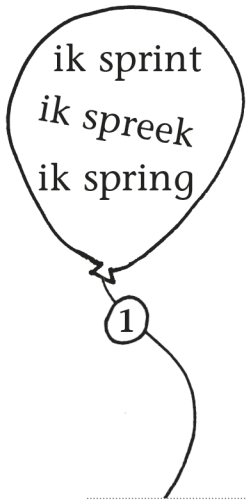
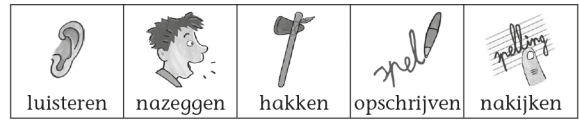
3x

<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>

1x

<hr/> <hr/> <hr/>

les 21.4 maak 3x een zin

Three sets of handwriting practice lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. Each set is preceded by a grey shaded bar.

3x

Three columns of handwriting practice lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. Each column is preceded by a grey shaded bar.

1x

One set of handwriting practice lines, consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, preceded by a grey shaded bar.

extra dictee

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

Handwriting practice area with multiple rows of dotted lines and shaded writing zones.

extra dictee

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

Handwriting practice area with multiple rows of dotted lines and shaded writing zones.

Nadenkertje

(printen voor elke leerling)

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

Wij wensen je veel plezier!

Namens het hele team van Actief Leren Lezen wensen wij je veel plezier met het uitproberen van Actief Leren Lezen in jouw klas.

Het proeflessenpakket voor groep 3 is met zorg samengesteld. Heb je toch nog vragen? Of loop je ergens tegenaan? Neem dan contact met ons op. Wij helpen je graag verder!

Contact opnemen

Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

